

Aardmantel voor Vuurol 2018
Foto Yvon Holierhoek en Ron Witkamp

Wat is poëtisch?

een portret van Frederique van Domburg

Peter Vermaat

Het is al weer een paar maanden geleden dat Frederique van Domburg samen met Mirthe Dokter op het International Puppet Festival voor Poppen- en objectentheater in Meppel van de jury de festivalprijs kreeg voor jonge makers. In de vorige nummers heeft men over Mirthe kunnen lezen. Vandaar dat ik nu naar Arnhem trok voor een gesprek met Frederique.

Aardmantel voor Vuurool 2018
Foto Yvon Holierhoek en Ron Witkamp

Allerhartelijkst werd ik ontvangen in de woongroep waar ze woont, een oud voormalig klooster. Zo'n gebouw met smalle hoge gangen en vertrekken met een hoge zoldering, meestal koud omdat de warmte er naar boven trekt. In het vertrek van Frederique was het gelukkig warm. Men had van hout halverwege een gedeeltelijke vloering gemaakt en een propeller aan het plafond geïnstalleerd om de warme lucht naar beneden te verplaatsen. Frederique woont in een deel van de voormalige recreatiezaal. Het oude podium staat nog in haar kamer. Op de verhoging waar vroeger toneel werd gespeeld, heeft Frederique nu haar atelier der dingen. Op een tafel achter de naaimachine was ze bezig haar nieuwste productie te laten ontstaan.

Frederique van Domburg (1991) is een jonge maakster van beeldend theater. Na de havo en een oriëntatiejaar op de Vrije Hogeschool van Driebergen-Zeist is ze naar Arnhem gegaan waar ze aan de ArtEZ-hogeschool voor de kunsten de richting docent theatermaken en regie heeft gevolgd. Als kind al was ze geboeid door theater. Hoe je met elkaar, als onderdeel van een geheel, samen iets moois kunt maken. In haar opvoeding, waarbij beide ouders in het onderwijs zaten, haar vader gitaar speelde en haar moeder schilderde en allerlei dingen maakte, lag de kiem om in deze richting verder te gaan.

Haar mooiste vak op de theateropleiding vond zij mime, gegeven door Sjoerd Schwibettus. Dat was lijfelijk en beeldend, en heeft haar op het spoor gezet van haar verdere kunstzinnige ontwikkeling en het werken met poppen en objecten.

Alles was poëtisch

Tijdens haar opleiding werd er vaak gesproken over: 'dit is poëtisch.' "Alles was poëtisch," zegt Frederique, "of juist niet. Waarop ik begon te denken: wat is dat eigenlijk, poëtisch? Wat wil men daarmee zeggen?" Ze besloot over dit thema een afstudeerscriptie te schrijven en al schrijvend ontdekte ze dat poëtisch niet alleen geldt voor teksten, maar ook voor handelingen, bewegingen en beelden.

In de trein ontmoette ze een acteur, Stefan Papp, die haar later mailde aan welke anekdote hij moest denken bij het begrip poëzie. "Samen met een Bulgaarse vriendin en een wat oudere vrouw uit het bergdorp in Bulgarije waar we verbleven, stapten we in een niet aangemelde taxi naar de stad. De beste man reed ons over een smalle weg langs een steile rotswand, aan de ene kant recht omhoog, aan de andere kant recht de

afgrond in. Zo slingerden we pruttelend in de oude Lada naar beneden tot in deze stenige omgeving uit een spleet tussen weg en wand opeens een bloeiende appelboom stond. Onze chauffeur stopte en stapte uit. Hij liep naar het boompje en plukte twee en na een korte blik naar zijn passagiers uiteindelijk nog een derde bloesem van de boom. Hij gaf er een aan de oude vrouw, een aan mijn vriendin en de derde gaf hij aan mij. Daar schoot ik vol. Niet echt duidelijk wetend waarom precies, maar het raakte me. Het onverwachte. Zo'n ruige bergman met enig machismo, de rotsen, de auto en dat gebaar met die tere bloesems. Poëzie is voor mij het onuitsprekelijke verwoord. Zonder dat het benoemd wordt. Een schijnbare tegenstelling die samenkomt. Het heeft veel met stilte van doen en is heel persoonlijk."

Een kwestie van kijken

Na haar opleiding was het voor Frederique lastig om werk te vinden. "Eigenlijk," zegt ze "moet je in de kunst je eigen werk

Uit: 'De jongen en de zee van mogelijkheden', Vuurool 2017
eigen foto

Uit: 'De jongen en de zee van mogelijkheden', Vuurool 2017

eigen foto

creëren. Banen liggen niet voor het opscheppen."Voor haar levensonderhoud deed ze wat schoonmaakwerk, werkte zij in een museumcafé en nu als postbezorger bij Post.nl. Een paar uur per dag. Even lekker aan de wandel, zodat daarna alle tijd en creativiteit gebruikt kan worden voor de zaken waar het volgens haar echt om gaat. Haar bekroonde voorstelling *De jongen en een zee van mogelijkheden* laat op een iconische wijze zien, waar zij als kunstenaar staat. Het is een verhaal over een jongen die de wereld probeert te begrijpen. Een wereld die bestaat uit zwarte en witte gedachten, gesymboliseerd door de toetsen van de piano. Maar door zijn ontmoeting met de wereld wordt hij meer en meer door de harde realiteit bevangen. Totdat hij op een nacht als een vogel in een boom naar de wereld kijkt. Dan ontdekt hij dat alles met alles is verbonden. Zelfs de piano zat al in de boom. Die is immers van hout. Kortom, de wereld is niet wat hij lijkt. Wie goed kijkt, ontdekt een zee van mogelijkheden.

De voorstelling is associatief ontstaan. Als een soort slangenmeisje zit Frederique in een kist, Een been komt er langzaam uit tevoorschijn. Daarop vaart dan weer een bootje. Vervolgens gaat de jongen op weg met zijn vraag naar de wereld en diens mogelijkheden. De voorstelling laat zien hoe Frederique zelf tegen het leven aankijkt. "Hoe de werkelijkheid is, is afhankelijk van de wijze waarop je waarneemt. We zien dat zelfs in de natuurkunde. Of het kleinste deel van licht een deeltje is dan wel een golf, is afhankelijk van het instrument waarmee je kijkt. Zo is het ook met het leven. Leef je uit angst of uit liefde? Sluit je je juist af of wil je je verbinden? Dat bepaalt veel," aldus Frederique.

Een huisgenoot, werkzaam op de Pabo van Arnhem, vroeg Frederique of zij geen korte voorstelling van tien minuten kon maken om de studenten te enthousiasmeren voor de module 'filosofie en de kunst'. Daaruit is *De jongen en de zee van mogelijkheden* ontstaan. Vervolgens speelde zij die op Sonsbeek Avenue, waar de programmeurs van het Vuurool-theaterfestival van Lage Vuursche haar zagen. Die nodigden haar uit bij hen te komen spelen en vandaar werd zij voor Puppert International in Meppel gevraagd. De rest is geschiedenis.

Een jas

Op dit moment bereidt ze een nieuwe voorstelling voor Vuurool voor. In deze nieuwe voorstelling is de hoofdperson op zoek naar de geliefde. Maar er is een tweede verhaal, over een Grote Onbekende Dichter, "je mag hem g o d noemen," zegt Frederique. Hij ontdekt dat het licht in hemzelf alleen zinvol is als het naar buiten wordt gebracht. Zij symboliseert dat met een grote jas. Zoals we allemaal een jas om ons heen hebben en ons verbergen. Maar wanneer bij de Grote Onbekende Dichter de jas binnenstebuiten wordt gekeerd, dan verschijnen er in het licht allerlei dieren, van olifant en geit tot nijlpaard en krokodil. En dat tegen de achtergrond van een geborduurd decor. "Ik teken met draad," glimlacht Frederique. Een ongekend monnikenwerk. Niet gek, dat dat juist in een oud klooster ontstaat. "Borduren doe ik graag," zegt ze, en ze wijst mij op een vogel waar ze mee bezig is. Twaalf vogels, geborduurd met een verhaal erbij, die ze te koop aanbiedt voor wie ervan houdt. Het werken aan haar voorstelling en het komen tot verstilling vallen bij Frederique graag samen.

Borduurwerk: Paarse vogel

eigen foto

